הלכה · משנה תורה · מפרשים · בן אריה · ספר נזיקין

בן אריה על משנה תורה, הלכות רוצח ושמירת נפש

הרב זאב בן אריה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בן אריה על משנה תורה, הלכות רוצח ושמירת נפש

הרב זאב בן אריה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בן-אריה-על-משנה-תורה-הלכות-רוצח-ושמירת-נפש/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה יא 4
הלכה יג 4
פרק ט 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
פרק י 5
הלכה ז 5
פרק יב 5
הלכה ה 5
פרק יג 5
הלכה י 5

פרק א

הלכה יא

שהשבת וע"ז עיקרי הדעת. נ"ב צ"ל עיקרי הדת:

הלכה יג

כ"מ: שהוא חייב מיתה לשמים. נ"ב ע' לקמן בה' מלכים פ"ט ה' ד' ובכסף משנה שם. ויש לפרש נהרג עליו [שאמר ר' יונתן בן שאול] ע"י גואל הדם וניחא הא דאבנר [סנהדרין מ"ט א']

פרק ט

הלכה א

כ"מ: ויש לתמוה למה פסק כרבי יהודה. נ"ב ע' תוספות יו"ט [סוטה פ"ט מ"א]

הלכה ב

אחר שמודדין כו'. נ"ב ע' תוספתא וירושלמי ובמפרשיו וצ"ע [בתוספתא סוטה פ"ט מ"ב איתא בזה"ל כיצד עושין שלוחי ב"ד יוצאין ונוטלין סימנים וחופרים וקוברים אותו ומציינין את מקומו עד שיבואו לב"ד שבלשכות הגזית וימודו וכן מובא תוספתא זאת בירושלמי סוטה פ"ט ה"א ושם הלשון ומציינין על קברו כדי שיצאו ב"ד מלשכת הגזית וימודו עכ"ל הרי מבואר שקוברין קודם המדידה וע"ש בשירי קרבן על הירושלמי ומה שתנן בסוטה מ"ה ב' שמודדין מטיבורו כו' מחוטמו כו' היינו מקום טיבורו שבקבר וע' חסדי דוד על תוספתא שם. ויש לומר שדין הרמב"ם כשנמצא לא רחוק מירושלים שאפשר למדוד ולקוברו בו ביום בלא לינה שבזה מודדין מטיבורו ממש והתוספתא וירושלמי איירי כשרחוק מירושלים ובלתי אפשר בו ביום והלן מתו עובר בלא תעשה כדתנן סנהדרין מ"ו א' וברמב"ם פ' ט"ו מה' סנהדרין ה' ח' ופ"ד מה' אבל ה' ח'. ואין זה לכבודו שהרי אפשר לציין ולמדוד מטבורו שבקבר לכן קוברין אותו קודם. ועוי"ל דהתוספ' מיירי שנמצא בשדה וקנה מקומו ואסור לפנותו כמ"ש בב"ק פ"א ע"א וברמב"ם ה' נזקי ממון ה' ג' שבזה נוטלין עפר מתחתיו ומקברין אותו במקומו ממש ומודדין מטיבורו שבקבר ודין הרמב"ם כשנמצא על המצר או בתוך התחום שמוליכו משם כמ"ש בגמ' וברמב"ם שם ולכן בלתי אפשר לקיים מדידה מטיבורו רק קודם קבורתו ומודדין מקודם]:

פרק י

הלכה ז

כ"מ: שיצא וירעה בעדר ויש ללמוד כו'. נ"ב ואע"ג דהרמב"ם פסק בפ"ד מה' פסולי המוקדשין ה' י"ט כר' יוחנן שם (כריתות כ"ד א') דיפלו דמיו לנדבה ע"ש ויש לתרץ דשאני התם דלבו נוקפו וכמ"ש בגמ' שם לר' יוחנן מנחת קנאות לא לכפרה קאתייא אלא לברר עון אבל אשם תלוי דלכפרה אתי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדישו ע"כ לשון הגמ' וכן אמר שם בגמ' כ"ג ב' ורבנן סברי מתוך שלבו נוקפו גומר ומקדיש [וכן כתב הרמב"ם בה' פסולי המוקדשין פ"ד ה' י"ט בזה"ל מפני שלבו של אדם דוה על עוונותיו והואיל ועל הספק הפרישו גמר בלבו להקדיש עכ"ל הרמב"ם] ולכן גם כשהוזמו עדיו זהו טעמו של ר' יוחנן כנ"ל אבל בעגלה ערופה דלא שייך לבו נוקפו אפילו ר' יוחנן מודה. (תי' זה מצאתי) וע' בסוף ס' מקור חיים בחידושים על מסכת כריתות:

פרק יב

הלכה ה

כ"מ: ועל מ"ש רבינו וכן לא יתן התבשיל תחת המטה כו' ואין הכרח לפי' זה יותר מזה. נ"ב ע' פסחים דף קי"ב ע"א שם מפורש שתחת המטה אפי' מחופין בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהן וע' בית יוסף [יו"ד סי' קט"ז]:

פרק יג

הלכה י

כ"מ: ותמיה לי שיהי' להם רשות כו'. נ"ב ובירושלמי ב"ק פ"ג ה' ה' איתא להדי' כפי' הראב"ד מהו רשאין לעבור עליו דרסין עלוי' ועברין ע"כ [וכנוסחא דידן בתוספתא וברי"ף לעבור עליו בלא מם] וע' בחידושי אנשי שם מהר"ן שפירא ברי"ף [ריש פ' אחד דיני ממונות מ"ש בפי' דברי הראב"ד. ובח"מ סי' רע"ב סעיף י"ב כתב כהרמב"ם וע' פני משה בירושלמי שם]: